DOI : 10.31357/fhssmst.1998.00675

ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සංඛ්‍යාව වයස්ගත වීම තුළින් ඇතිවන ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක

එච්.ආර්.අනුලාවතී මැණිකේ

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ ශාස්ත්‍රපති (ආර්ථික විද්‍යා) උපාධි පරීක්ෂණයේ පාර්ශ්වීය

අවශ්‍යතාවක් සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා ඉදිරිපත් කෙරෙන පර්යේෂණ නිබන්ධයකි.

ලියාපදිංචි අංකය : **A 16735**

විභාග අංකය : **S.P.A. 410**

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය - ශ්‍රී ලංකාව

1998

අයදුම්කරුගේ ප්‍රකාශය

මෙම පර්යේෂණ නිබන්ධය ශාස්ත්‍රපති (ආර්ථික විද්‍යා) උපාධි පරීක්ෂණයේ පාර්ශවීය අවශ්‍යතාවක් සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා සකස් වූවකි. ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ වත්මන් උප කුලපති මහාචාර්ය පී. විල්සන් මහතාගේ අධීක්ෂණය යටතේ සම්පාදනය කරන ලද මෙහි අන්තර්ගත සෑම දත්තයක් හා මූලාශ්‍රයක්ම ග්‍රන්ථ, සහරා පරිශීලනය කිරීමෙන් හා නියැදි සමීක්ෂණයකින් ලබාගත් බවත්, මෙය මින් පෙර කිසිදු පශ්චාත් උපාධියක් සඳහා ඉදිරිපත් නොකරන ලද බවත් මෙයින් සහතික කර සිටිමි.

Anulawathie

එච්.ආර්. අනුලාවතී මැණිකේ

උපදේශකවරයාගේ ප්‍රකාශය

අයදුම්කරුගේ ඉහත ප්‍රකාශය සත්‍ය බවත්, ඇගයීම් කටයුතු පිණිස මෙම පර්යේෂණ නිබන්ධය විශ්වවිද්‍යාලය වෙත භාරදීම සඳහා සුදුසු තත්ත්වයක පවතින බවත් නිර්දේශ කරමි.

මහාචාර්ය පී. විල්සන්

පෙරවදන

සංවර්ධිත හෝ සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා ඕනෑම රටක ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී ජනගහන ව්‍යුහයෙහි පවත්නා විෂමතා පිළිබඳ සැලකිලිමත් වීම අතිශයින් වැදගත් වේ. නොඑසේ නම් එම ජනගහන ව්‍යුහය රටේ ආර්ථිකය හා සංවර්ධනය කෙරෙහි දැඩි පීඩනයක් ඇති කරනු වැළැක්විය නොහැක. මෑත කාලීනව ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන වර්ධන වේගය ඉතා අඩු මට්ටමක පවතින අතර එය සිදුවන්නේ 1.1% ක පමණ වේගයකිනි. ජන සංඛ්‍යා වර්ධන වේගයේ මෙම අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවය ආර්ථික සංවර්ධනයට සමගාමීව සිදු වූවක් නොව එය ක්ෂණිකව සමාජය තුළට ප්‍රවිශ්ඨ වීමෙන් ලද ප්‍රතිඵලයකි. මෙම තත්ත්වය හමුවේ ජනගහන සංයුතියෙහි බාල පරපුර සංඛ්‍යාත්මකව අඩුවීමේ සහ වැඩිහිටි පරපුර ඉතා වේගයෙන් වර්ධනය වීමේ ප්‍රවණතාවයක් හටගෙන තිබේ. මෙය මානව ඉතිහාසයේ කිසිම රටක සිදු නොවූ වේගයකින් සිදුවන බවත් එසේ වයස්ගත වූවන් හොඳින් රැකබලා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාවට කිසිසේත් ශක්තියක් නොමැති බවත් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ අධ්‍යයන වාර්තාවකින් පෙන්වා දී ඇත. එය අතිශය භයානක තත්ත්වයකි. තරුණ පරපුර සංඛ්‍යාත්මකව අඩුවී මහළු පරපුරේ සංඛ්‍යාත්මකව වර්ධනය වීම ඕනෑම සමාජ ක්‍රමයකට දැරිය හැකි දෙයක් නොවේ.

1946 දී ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත වූවන්ගේ ප්‍රතිශතය වූයේ 5.4% කි. වර්තමානයේ එය 8% ක් වී ඇති අතර 2041 වන විට එම ප්‍රමාණය 27.8% ක් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එසේ වුවහොත් ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් 1/5 ක්ම වයස්ගත වූවන් වන අතර ජපානය සහ සිංගප්පූරුවට පසු ආසියාවේ තුන්වන ස්ථානය ශ්‍රී ලංකාවට හිමි වනු ඇත. මේ අනුව වර්තමානය වන විට අපට හිමිව ඇත්තේ වයස්ගත වූවන් වැඩි වෙමින් පවතින සමාජ පද්ධතියක් බව පැහැදිලිය. සිංගප්පූරුව මෙන්ම ජපානය ද සංවර්ධිත රටවල්ය. වයස්ගත පරපුර රැක ගැනීමට එම රටවල ආර්ථිකයට අප රටට වඩා තරමක හෝ හැකියාවක් ඇත. එහෙත් දිළිඳු රටක් වන ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත පරපුර වේගයෙන් වැඩිවන වාතාවරණයක් තුළ පැන නගින ශ්‍රම බලකාය හීන වීම, සෞඛ්‍ය සේවා වැඩි කිරීමට සිදුවීම, විශ්‍රාමිකයන් වැඩිවීම ආදී උග්‍ර සමාජ ප්‍රශ්ණ රැසක් හමුවේ 2041 දී 27.8% ක් වූ වයස්ගත පරපුරකට මුහුණ දීමට සිදු වීම අතිශය බැරෑරුම් තත්ත්වයකි. ශ්‍රම හමුදාවෙන් ඉවතට යන මෙම ජනගහනයෙන් බහුතරය නිෂ්ක්‍රීය ජනගහනයක් වන බැවින් ඔවුනට අවශ්‍ය

සමාජ ආර්ථික සුරක්ෂිතතාවය සැලසීම උදෙසා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමට දැන් සිටම සූදානම් වීමේ අවශ්‍යතාවය පැන නැගී ඇත. එහිදී වැදගත් වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සංඛ්‍යාව වයස්ගත වීම තුළින් ඇතිවන ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක හඳුනාගැනීම තුළින් ඊට අදාල ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමයි. එයට හේතුව මෙම ගැටළුවල ස්වරූපය ග්‍රාමීය හා නාගරික බව අනුව ද වෙනස් විය හැකි බැවිනි. මේ නිසා වයස්ගත ජන සංඛ්‍යාව ආර්ථිකය කෙරෙහි බලපාන ආකාරය පරීක්ෂා කර බැලීමේදී විශේෂයෙන් ඔවුන් ආශ්‍රිතව පවත්නා ආර්ථික ගැටළු මොනවාද? ග්‍රාමීය හා නාගරික වශයෙන් එම ගැටළුවල වෙනසක් පවතීද යන්න හඳුනාගැනීම වැදගත් වෙයි. එහෙත් ඒ පිළිබඳව කරන ලද අධ්‍යයනයන්ගේ හිඟතාවයක් පවතින අතර මෙම අධ්‍යයනය එවැනි අවශ්‍යතාවක් සපුරාලීමේ උත්සාහයක් වනු ඇත.

මෙවැනි අධ්‍යයනයක් වෙත මා යොමු කිරීමෙන් ද, ගැටළු සාකච්ඡා කිරීමෙන් හා ඵලදායි අදහස් ඉදිරිපත් කිරීමෙන් ද සිය වටිනා කාලය කැප කරමින් මාර්ගෝපදේශකත්වය සැපයූ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ වත්මන් උප කුලපති මහාචාර්ය පී. විල්සන් මහතාට මාගේ ගෞරවනීය ස්තූතිය පිරිනැමේ.

අධ්‍යයනය ආරම්භයේ සිටම විවිධ අන්දමින් මා දිරිමත් කල කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයන අංශයේ අංශ ප්‍රධාන තුමිය ඇතුළු ආචාර්ය මණ්ඩලයද, විශේෂයෙන් නිබන්ධයේ පරිගණක මුද්‍රණ කටයුතු සඳහා තම පෞද්ගලික පරිගණකය ලබා දීමෙන් හා හැකි සෑම අයුරකින්ම උදව් උපකාර කල ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය ආරියවංශ දිසානායක මහතා ද මෙහිදී කෘතඥතා පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

නිබන්ධනයේ පරිගණක මුද්‍රණ කටයුතු සාර්ථකව නිමකර දුන් බන්දුල අටුපොලගේ සහ එච්. ඒ. පෙත්තාවඩු යන මහත්ම මහත්මීන්ටත්, අධ්‍යයනයේ වැඩ කටයුතු සාර්ථක කර ගැනීම උදෙසා නන් අයුරින් සහාය දැක්වූ සියළුම දෙනාටත් මාගේ හෘදයාංගම ස්තූතිය පුදකරනු කැමැත්තෙමි.

මෙම කාර්යයේදී ඉමහත් කැපවීමකින් හා පරිත්‍යාගයකින් යුතුව මා දිරිගැන්වූ දයාබර සිරී ද මෙහිලා කෘතඥතා පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

පටුන

පිටුව

පෙරවදන iv

පටුන vi

වගු පටුන ix

උපග්‍රන්ථ ලේඛණය xii

1. **පරිච්ඡේදය** - හැදින්වීම 01

1.1 අධ්‍යයනයේ පසුබිම හා කාලීන වැදගත්කම 01

1.2 අධ්‍යයනයේ ගැටළුව හා අරමුණු 12

1.3 පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය හා දත්ත මූලාශ්‍ර 13

1.3.1 දත්ත රැස්කර ගත් ක්‍රම 13

1.3.2 නියැදිය තෝරා ගැනීම 13

1.3.3 දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රම 14

1.4 අධ්‍යයනයේ නිර්වචන 14

1.4.1 නාගරික අංශය 14

1.4.2 ග්‍රාමීය අංශය 15

1.5 අධ්‍යයනයේ සීමාවන් 16

1.6 පරිච්ඡේද විකාශනය 17

2. **පරිච්ඡේදය** - න්‍යායාත්මක පසුබිම හා පූර්ව අධ්‍යයන 19

2.1 න්‍යායාත්මක පසුබිම 19

2.1.1 ජන විකාශන සංක්‍රාන්ති න්‍යාය 19

2.1.2 වයස්ගත වීම පිළිබඳ සමාජ න්‍යායන් 28

2.1.2.1 කාර්යයී වියුක්ති න්‍යාය 29

2.1.2.2 ක්‍රියාකාරී න්‍යාය 30

2.1.2.3 සමාජීය සබඳතා බිඳ වැටීමේ න්‍යාය 31

2.1.2.4 වයස්ගත වීම පිළිබඳ උපසංස්කෘති න්‍යාය 32

2.1.2.5 වයස්ගත පුද්ගලයින් කුඩා සමූහයක් ලෙස සලකන න්‍යාය 33
2.1.2.6 නවීකරණ න්‍යාය 34
2.1.2.7 වයස් ස්ථරායන න්‍යාය 34
2.1.2.8 හුවමාරු න්‍යාය 35
2.2 වයස්ගත වීම පිළිබඳ පූර්ව අධ්‍යයන 36

3. පරිච්ඡේදය - ශ්‍රී ලංකා ජන සංඛ්‍යා වර්ධනයේ ස්වභාවය සහ එහි මෑතකාලීන උපනතීන් 49

3.1 හැඳින්වීම 49
3.2 ජන සංඛ්‍යාවේ ඓතිහාසික පසුබිම 50
3.3 ජන සංඛ්‍යා වර්ධනය සහ එය තීරණය කරන සාධක 51
3.3.1 සංක්‍රමණ 54
3.3.2 මර්ත්‍යතාව 56
3.3.3 සාඵල්‍යතාව 57
3.4 ජන සංඛ්‍යාව වයස්ගත වීම 60
3.4.1 ලෝක ජන සංඛ්‍යාවේ වයස්ගත වීම 61
3.4.2 ශ්‍රී ලංකා ජන සංඛ්‍යාවේ වයස්ගත වීම 66

4. පරිච්ඡේදය - ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන මගින් වයස්ගත වූවන්ගේ සමාජ ආර්ථික සුරක්ෂිතතාවය උදෙසා කරනු ලබන කාර්ය භාරයන් 79

4.1 හැඳින්වීම 79
4.2 වයස්ගත වූවන්ගේ ආර්ථික හා සමාජීය ආරක්ෂාව උදෙසා රාජ්‍ය අංශයෙන් කෙරෙන කාර්ය භාරයන් 81
4.3 රාජ්‍ය නොවන ස්වේච්ඡා සංවිධාන මගින් වැඩිහිටි සුභ සාධනය උදෙසා සැලසෙන සේවාවන් 92

5. පරිච්ඡේදය - ජන සංඛ්‍යාව වයස්ගත වීම හා ආර්ථික ගැටළුවල ස්වභාවය 100

5.1 හැඳින්වීම 100
5.2 අධ්‍යයන ප්‍රදේශ හඳුනාගැනීම 100
5.3 අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ වයස්ගත වූවන් ආශ්‍රිත ආර්ථික ගැටළුවල ස්වභාවය 105
5.3.1 වයස්ගත පුද්ගලයන්ගේ වයස 105
5.3.2 වයස්ගත පුද්ගලයන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම 106
5.3.3 වයස්ගත පුද්ගලයන්ගේ විවාහක තත්ත්වය 110
5.3.4 වයස්ගත පුද්ගලයන්ගේ දරුවන් සංඛ්‍යාව 112
5.3.5 වයස්ගත පුද්ගලයන්ගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය 116
5.3.6 වයස්ගත පුද්ගලයන්ගේ රැකියා තත්ත්වය 119
5.3.7 වයස්ගත පුද්ගලයන්ගේ ආදායම් මාර්ග 121
5.3.8 ගෘහ කුටුම්බයේ ආදායම 125
5.3.9 වයස්ගත පුද්ගලයන්ගේ වියදම් 131
5.3.10 වයස්ගත පුද්ගලයන්ගේ ඉතිරිකිරීම් 132

6. පරිච්ඡේදය - සාරාංශය, නිගමන සහ යෝජනා 135

6.1 සාරාංශය 135
6.2 නිගමන 138
6.3 යෝජනා 143

ග්‍රන්ථ නාමාවලිය 147

උපග්‍රන්ථ 156

වගු පටුන

වගු අංකය		පිටුව
1.1	ශ්‍රී ලංකාවේ අවුරුදු 15 ට අඩු සහ අවුරුදු 60 ට වැඩි ජනගහනය	05
3.1	ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සංඛ්‍යාව 1871 - 1994	52
3.2	1871 - 1992 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සංඛ්‍යා වර්ධනයට ස්වාභාවික හා සංක්‍රමණ සාධකයන්හි දායකත්වය	53
3.3	1900 - 1997 දක්වා තෝරාගත් වර්ෂ කීපයක ශ්‍රී ලංකාවේ දළ උපත් හා දළ මරණ අනුපාතිකයන්	55
3.4	ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු සාඵල්‍යතා අනුපාතිකය 1962 - 1993	58
3.5	සංවර්ධිත හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල වයස්ගත ජන සංඛ්‍යාව (අවුරුදු 65 වැඩි)	62
3.6	සංවර්ධිත හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් කීපයක වයස්ගත ජන සංඛ්‍යාව 9 - 18% දක්වා දෙගුණවීමට ගතවූ සහ ගතවන කාලය	64
3.7	සංවර්ධිත හා ආසියාතික රටවල් කීපයක අවුරුදු 60 ට වැඩි වයස්ගත ජන සංඛ්‍යාව	66
3.8	ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව උපතේදී ආයු අපේක්ෂාව 1946 - 1995	67
3.9	ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත ජන සංඛ්‍යාව 1946 - 2031	68
3.10	ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත ජනගහනය තුළ වෘද්ධ හා වයෝවෘද්ධ ප්‍රතිශතය 1971 - 2031	70

3.11 ශ්‍රී ලංකා ජන සංඛ්‍යාවේ වයස් සංයුතිය (ප්‍රතිශතයක් ලෙස) 72

3.12 ලෝකයේ සංවර්ධිත හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල
වයස් යැපුම් අනුපාතය 1950 - 2025 74

3.13 ශ්‍රී ලංකා ජන සංඛ්‍යාවේ ළමා යැපීම්, වයස්ගත යැපීම් සහ
වයස් ගත වීමේ දර්ශකය 1881 - 2031 75

3.14 ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත ජන සංඛ්‍යාව 76

3.15 විවාහක තත්ත්වය අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත ජන සංඛ්‍යාව 77

3.16 ග්‍රාමීය නාගරික තත්ත්වය අනුව වයස්ගත ජනගහනයේ ප්‍රතිශත
ව්‍යාප්තිය 78

4.1 විශ්‍රාම වැටුප් සඳහා වූ රාජ්‍ය වියදම් 87

4.2 සංවර්ධිත හා ආසියාතික රටවල් කිහිපයක විශ්‍රාම වැටුප් වියදම
ද.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස (1985 - 1992) 88

4.3 සේවක අර්ථසාධක අරමුදල 1977 - 1992 89

5.1 පුම්තිරි භාවය, පදිංචිය සහ වයස අනුව වැඩිහිටියන්ගේ ව්‍යාප්තිය 106

5.2 පදිංචිය, පුම්තිරි භාවය සහ අධ්‍යාපන මට්ටම අනුව
වැඩිහිටියන්ගේ ව්‍යාප්තිය 107

5.3 වයස, පුම්තිරි භාවය හා විවාහක තත්ත්වය අනුව
වැඩිහිටියන්ගේ ව්‍යාප්තිය 110

5.4 දරුවන් සංඛ්‍යාව අනුව වැඩිහිටියන්ගේ ව්‍යාප්තිය 113

5.5	වැඩිහිටියන්ගේ අදහස අනුව සෞඛ්‍ය තත්ත්වය	116
5.6	ප්‍රතිකාර ගන්නා ස්ථානය අනුව වැඩිහිටියන්ගේ ව්‍යාප්තිය	118
5.7	පදිංචිය, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය හා රැකියා තත්ත්වය අනුව වැඩිහිටියන්ගේ ව්‍යාප්තිය	120
5.8	වයස හා රැකියා තත්ත්වය අනුව වැඩිහිටියන්ගේ ව්‍යාප්තිය	121
5.9	ආදායම් ලබන මාර්ග අනුව වැඩිහිටියන්ගේ ව්‍යාප්තිය	122
5.10	යැපීම් වියදම් සිදුවන ආකාරය අනුව වැඩිහිටියන්ගේ ව්‍යාප්තිය	124
5.11	ගෘහ කුටුම්බයේ මාසික ආදායම	126
5.12	මාසික ආදායම අනුව වැඩිහිටියන්ගේ ව්‍යාප්තිය	127
5.13	කුටුම්බයේ ප්‍රමාණය අනුව කුටුම්බයේ මාසික ආදායම	130
5.14	මාසික ඉතිරිකිරීම් ප්‍රමාණය අනුව වැඩිහිටියන්ගේ ව්‍යාප්තිය	132

උපග්‍රන්ථ ලේඛණය

උපග්‍රන්ථ අංකය		පිටුව
1.	නියැදි සමීක්ෂණය සඳහා භාවිතා කළ ප්‍රශ්නාවලිය	156
2.	බටහිර යුරෝපයේ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල මෑතකාලීන ප්‍රජා විද්‍යාත්මක ඉතිහාසයන්	165
3.	තෝරාගත් ආසියා හා ශාන්තිකර කලාපීය රටවල වයස්ගත ජන සංඛ්‍යාව පිළිබඳ දත්ත - 1995	166
4.	ආකාර 5 ක හැඩයෙන් යුත් ජාතික ජනගහන ආකෘතීන්	167
5.	වයස සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව ඉන්දියාවේ ජනගහන පිරමීඩය	168
6.	වයස සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන පිරමීඩය - 1955	169
7.	තායිලන්තයේ සහ ස්වීඩනයේ වයස් පිරමීඩයන් - 1960	170
8.	වයස සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව එක්සත් ජනපදයේ ජනගහන පිරමීඩය - 1960	171
9.	වයස සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව ප්‍රංශයේ ජනගහන පිරමීඩය - 1959	172
10.	චීනය, ජපානය සහ තායිලන්තයේ ජනගහන පිරමීඩයන්ගේ වෙනස්වීම	173

11. ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන වර්ධනය 1871 - 2031 174

12. වසර 2030 දී ලෝක ජනගහනයේ අවුරුදු 60 ට වැඩි පුද්ගලයින්ගේ වර්ධන ප්‍රතිශතය 175

13. තෝරාගත් රටවල් කීපයක අවුරුදු 60 ට වැඩි වියපත් ජනසංඛ්‍යාව 9-18% දක්වා දෙගුණ වීමට ගත වූ සහ ගත වන කාලය 176

14. වර්ෂ 2031 දක්වා ප්‍රක්ෂේපිත අවුරුදු 60 ට වැඩි ජනගහනය හා අවුරුදු 5 ට අඩු ජනගහනය 177

15. වියපත් වීම පෙන්නුම් කරන සූචකයන් 178

16. ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත ජනගහනයේ වර්ධනය 1946 - 2031 179

17. ශ්‍රී ලංකා ජනගහන පිරමීඩය 1991 - 2021 180

18. තෝරාගත් වර්ෂ කිහිපයක් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන පිරමීඩයේ වෙනස්වීම 181

19. 2015 වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන පිරමීඩය 182

20. 2041 වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන පිරමීඩය 183

21. ශ්‍රී ලංකාවේ ළමා සහ වයස්ගත යැපුම් අනුපාතය 1881 - 2020 184

1 පරිච්ඡේදය

හැඳින්වීම

1.1 අධ්‍යයනයේ පසුබිම හා කාලීන වැදගත්කම

ඕනෑම රටක ජන සංඛ්‍යාව එරටට සම්පතක් මෙන්ම ජනගහනයේ ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක වෙනස්වීම් විවිධ ආකාරයේ ප්‍රතිවිපාක ආර්ථිකයකට දනවයි. ශත වර්ෂාධික කාලයක් පුරාම ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයේ අඛණ්ඩව වර්ධනය වූ ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබේ. එසේ අඛණ්ඩව (වර්ධනය වූ සහ) වර්ධනය වෙමින් පවතින ජනගහනය විවිධ මංපෙත් ඔස්සේ ආර්ථිකය සහ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය කෙරෙහි බලපෑම් ඇතිකරන බව පෙනේ. ඕනෑම ආර්ථිකයක ජනගහන වර්ධනයත් සමග මූර්ත දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයෙහි වර්ධනයක් සිදු නොවේ නම් එරට මානව සංවර්ධනය පහළ වැටීමට එය එක් හේතුවක් විය හැකිය. ඊට හේතුව දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයෙහි පහළ වැටීම තුළින් මානව සංවර්ධනය මැනීමේ එක් දර්ශකයක් වන ඒක පුද්ගල දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයෙහි පහළ වැටීමක් සිදුවිය හැකි බැවිනි. සංවර්ධනය වන රටක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව සැලකූ විටද පෙනී යන්නේ ජන සංඛ්‍යාව සීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වීමත් දළ ජාතික නිෂ්පාදිතය ඊට අඩු වේගයකින් වර්ධනය වීමත් නිසා ඒක පුද්ගල ආදායම පහළ මට්ටමක පවතින බවයි. එසේ ඒක පුද්ගල ආදායම පහළ මට්ටමක පැවතීම ආර්ථික සංවර්ධනයට බාධාවක් ලෙස විස්තර කරන ජෝන්ස් හා සෙල්වරත්නම් මෙය ආර්ථිකය තුළ වෙනත් ගැටළු උද්ගත වීමට ද හේතු වන බව පෙන්වා දෙයි (Johnes & Selverathnam , 1971, p. 38)

විශේෂයෙන් ජනගහනයක් තුළ ළමා ජනගහනය, වැඩකල හැකි වයසේ ජනගහනය සහ වයස්ගත ජනගහනය වශයෙන් ප්‍රධාන කොටස් තුනක් දැකිය හැකි අතර මෙයින් ළමා සහ වැඩිහිටි ජනගහනය යැපෙන්නන් ලෙසට සලකනු ලබයි. වැඩකල හැකි වයසේ ජනගහනය රටකට විශාල සම්පතකි. එහෙත් යැපෙන්නන් කාණ්ඩ දෙක සම්පතක් නොවන බව ඉන් අදහස් නොවේ. ළමා යැපෙන්නන් යනු

ඉදිරියේදී වැඩකල හැකි වයසේ ජනගහනයට නැතහොත් ශ්‍රම හමුදාවට ඇතුලත් වීමට සිටින මහගු විභව සම්පතකි. වයස්ගත යැපෙන්නන් යනු සැබැවින්ම එතෙක් ආර්ථිකය පවත්වාගෙන ඒමට උපකාරී වූ පිරිස නිසා එයද සම්පතක් වේ. කෙසේ වුවත් පොදුවේ බලන විට යැපෙනන්ගේ සංඛ්‍යාව වැඩිවන විට ඔවුන් සඳහා රටේ විකල්ප ආයෝජන උදෙසා ඇති මූල්‍යමය සම්පත් විශාල වශයෙන් කැපකිරීමට සිදුවීම නිසා රටේ අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය, ආහාර සහනාධාර ඇතුළු අනිකුත් සමාජ සේවාවන් සඳහා වියදම් ඉහළ යාමට හේතුවන බව කිව හැකිය.

ඕනෑම රටක ජන සංඛ්‍යා ප්‍රසාරණය සහ ආර්ථික සංවර්ධනය අතර සමීප සම්බන්ධතාවයක් පවතින අතර එය ආර්ථිකයේ ස්වභාවය, ආර්ථිකයේ සංවර්ධන මට්ටම වැනි සාධක රාශියක් මත රඳා පවතී (Ghosh, 1993 p.87). ඒ ඒ රටවල පවත්නා ආර්ථික සංවර්ධන මට්ටම සහ ඔවුන් ජන සංඛ්‍යා ප්‍රසාරණය අඩු කිරීම පිණිස ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ගයන් මත ලොව රටවල් ජන විකාශන සංක්‍රාන්තියේ විවිධ අවස්ථාවන්හි පසුවනු දක්නට ලැබේ. ඒ අනුව නිදහස ලැබීමට පෙර ශ්‍රී ලංකාවේ තිබූ ඉතා ඉහළ උපත් හා මරණ අනුපාතිකයන් වර්තමානයේ ඉතා පහළ මට්ටමකට ගෙන ඒමට සමත්වීම නිසා ශ්‍රී ලංකාවද ජන විකාශන සංක්‍රාන්තියේ අවසන් අවස්ථාවට ළගා වෙමින් සිටී. සංවර්ධිත රටවල වෛද්‍ය විද්‍යාවේ නව සොයා ගැනීම් සහ රාජ්‍ය කටයුතු පිළිබඳ චින්තනයේ ඇති වූ වෙනස්වීම් අප රට තුළ සීග්‍රයෙන් ව්‍යාප්ත වීමත් සමග දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ විශේෂ වර්ධනයක් නොමැතිව වුවද ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ ජන විකාශන සංක්‍රාන්තියේ අවසාන අවස්ථාව කරා ළගා වීමට හැකිවීම කැපී පෙනෙන ලක්‍ෂණයක් සේ සැලකිය හැකිය. මෙම තත්ත්වය ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයේ වයස් ව්‍යුහය වෙනස් කරලීමට විශේෂයෙන් බලපා ඇති අතර මින් පෙර තිබූ පුළුල් පාදයක් සහිත ජනගහන පිරමීඩය ක්‍රමයෙන් වෙනස්වීමට භාජනය වෙමින් පවතී. ඒ අනුව නුදුරු අනාගතයේදී වයස්ගත පුද්ගලයින් විශාල ප්‍රමාණයක් සහිත ජනගහන පිරිමීඩයකට මුහුණදීමට ශ්‍රී ලංකාවට සිදුවනු ඇතැයි ජන විද්‍යාඥයින් විසින් අනාවැකි පළ කොට තිබේ.